

Plan, Byg og Miljø
Højvangen 9, 4470 Svebølle

Lajla Rasmussen
Klovbyvej 22
4490 Jerslev Sj.

DATO
28. april 2009

JOURNAL NR.
326-2007-31966

SAGSANSVARLIG
Frederik Lund Weinreich/chso

PLAN, BYG OG MILJØ

Miljøtilladelse til husdyrbruget på Klovbyvej 22, 4490 Jerlslev Sj.

Personlig henvendelse:
Højvangen 9
4470 Svebølle

Kalundborg Kommune meddeler tilladelse til en produktion af 32 ammekøer (> 600 kg), 32 kvier (0-28 mdr.), 16 tyrekalve (40-600 kg), 1 avlstyr og 1.100 slagtesvin (30-102 kg) svarende til 73,5 dyreenheder (DE) på Klovbyvej 22, 4490 Jerslev Sj.

www.kalundborg.dk

Telefon 59 53 44 00
Telefax 59 53 49 13

Baggrund

Kalundborg Kommune modtog den 18. juli 2007 Østlige Øers Kvægbrugsrådgivnings ansøgning om udvidelse af husdyrproduktionen på ovennævnte ejendom. Ansøgningen blev indsendt på Deres vegne.

Ansøgningen er indsendt fordi ejendommens dyrehold ønskes lovliggjort/udvidet. Der er i dag tilladelse til et dyrehold svarende til 1.100 slagtesvin (30-102 kg), 10 ammekøer (> 600 kg), 5 småkalve (0-6 mdr.) og 1 avlstyr svarende til 43,9 dyreenheder.

I forbindelse med projektet anvendes de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg på ejendommen. Derudover inddrages en ny ladebygning som løsdriftsstald til kvæg.

Den ønskede udvidelse dyreholdet er omfattet af § 10 i Lov nr. 1572 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug af 20. december 2006.

Kalundborg Kommunes afgørelse

Kalundborg Kommune giver tilladelse til en produktion af 73,5 dyreenheder kvæg og svin på Klovbyvej 22, da kommunen vurderer, at projektet kan gennemføres på en miljømæssig forsvarlig måde.

Tilladelsen indeholder vilkår for virksomhedens drift, indretning og kontrol. Vilkårene er stillet på baggrund af de oplysninger, der er givet i forbindelse med ansøgningen, fremkommet ved sagsbehandlingen samt gældende vejledninger. Tilladelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af virksomheden og en vurdering af virksomhedens miljøforhold.

Vilkår til tilladelsen:

Generelle forhold

- 1 *Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det miljøtekniske beskrivelse og vurdering og tilladelsens vilkår. Eventuelt ejerskifte eller ændringer skal meddeles Kalundborg Kommune.*

Husdyrbrugets anlæg

- 2 *På husdyrbruget tillades et dyrehold på 32 ammekøer (> 600 kg), 32 kvier (0-28 mdr.), 16 tyrekalve (40-600 kg) og 1.100 slagtesvin (30-102 kg) svarende til 73,6 dyreenheder.*
- 3 *Opbevaring af kompostlignende husdyrgødning i markstak, skal placeres mindst 100 meter fra beboelse.*
- 4 *Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.*
- 5 *Markstakke må ikke placeres på eller nærmere end 50 meter fra naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Disse områder fremgår af kortbilag 2.*
- 6 *Markstakke må ikke placeres på det forpagtede areal "Vejlemade", der er markeret på kortbilag 2-6.*

Husdyrbrugets arealer

- 7 *Miljøtilladelsen meddeles til de udbringningsarealer, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Såfremt andre arealer ønskes anvendt til udbringning, skal dette anmeldes til kommunen.*
- 8 *På de ca. 6 ha af udbringningsarealerne (markeret med 1 og 2 på vedlagte kortbilag), der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, skal der som gennemsnit årligt indgå minimum 35 % kløvergræs/græs.*
- 9 *Der skal ved tilsyn kunne fremvises mark- og gødningsplaner for de seneste 5 år som dokumentation for de anvendte udbringningsarealer med tilhørende sædskifte.*

Øvrige bestemmelser

Tilladelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Klovbyvej 22, 4490 Jerslev Sj.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra miljøtilladelsens datering. Det vil sige, at der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres på en måde, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse til udvidelsen eller ændringen.

Husdyrbruget er omfattet af § 42 i Husdyrgodkendelsesloven. Efter denne paragraf kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis virksomhedens drift medfører væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold.

Der gøres desuden opmærksom på Husdyrgodkendelseslovens § 52. Heraf fremgår, at den ansvarlige for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening, straks skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor.

Klagevejledning

Afgørelser efter Husdyrgodkendelsesloven kan påklages til Miljøklagenævnet, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 76, stk. 1. Klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er offentliggjort, jf. § 79, stk. 1.

Tilladelsen vil blive offentliggjort i Kalundborg Nyt og Ugebladet Vestsjælland i uge 18, samt på Kalundborg Kommunes hjemmeside den 29. april 2009. Klager skal indgives skriftligt til Kalundborg Kommune senest 4 uger fra offentliggørelsen.

Klagefristen er den 27. maj 2009 kl. 15.00.

Kommunen giver ansøger besked, hvis der indkommer klager over afgørelsen og sender disse videre til Miljøklagenævnet efter klagefristens udløb.

Kommunens afgørelser kan jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 84 påklages af afgørelsens adressat, miljøministeren, og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt Sundhedsstyrelsen. Endvidere er en række foreninger og organisationer klageberettigede jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 85 - § 87.

Det skal bemærkes, at et projekt godt kan igangsættes, selvom der klages over afgørelsen, med mindre Miljøklagenævnet tillægger klagen opsættende virkning for projektet. Det følger af § 81, stk. 1., at miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en tilladelse, godkendelse eller dispensation efter loven. Igangsættelse af et projekt før en eventuel klage er behandlet i miljøklagenævnet sker derfor på ansøgers egen regning og risiko.

En tilladelse, der indeholder vilkår til sikring af de landskabelige værdier, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 27, stk. 1, nr. 3, eller vilkår om placering af gyllebeholdere, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 27, stk. 2, har dog opsættende virkning med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter endelig afgørelse, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 90. Fristen regnes fra annonceringsdatoen.

Husdyrgodkendelseslovens retningslinier for klage og søgsmål vedlægges.

Venlig hilsen

Tyge Wanstrup
Plan-, Byg- og Miljøchef

Frederik Weinreich
Agronom

Vedlagt er:

Uddrag fra Husdyrgodkendelsesloven vedr. klage og søgsmål
Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Kopi af miljøtilladelsen er sendt til følgende:

Landboforeningen Gefion, Att.: Keld Nielsen

E-mail: kn@gefion.nu

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2, 4180 Sorø

E-mail: sjl@sst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

E-mail: dn@dn.dk

Friluftsrådet ved Christian Hørslev, Fjordbakken 24, 4400 Kalundborg

E-mail: haerslev@post.tele.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle

E-mail: jkt@sportsfiskerforbundet.dk

Lokalafdelingen af Danmarks Sportsfiskerforbund

E-mail: knud.lis@mail.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V

E-mail: natur@dof.dk

Lokalafdelingen af Dansk Ornitologisk Forening

E-mail: kalundborg@dof.dk

Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N.

E-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Miljøcenter Roskilde, Ny Østergade 7-11, 4000 Roskilde.

E-mail: post@ros.mim.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1651 København V.

E-mail: ae@ae.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark ved Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup

E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 København K

E-mail: fbr@fbr.dk

Uddrag fra Husdyrgodkendelsesloven vedr. klage og søgsmål

Kapitel 7

Klage og søgsmål

§ 76. Medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 78, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til det Miljøklagenævn, der er nedsat i henhold til lov om miljøbeskyttelse.

Stk. 2. Tilsvarende gælder for afgørelser truffet af miljøministeren i medfør af § 65 og afgørelser truffet af miljøministeren i medfør af §§ 50, 51 og 53 i sager, hvor ministeren har besluttet at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser i medfør af § 65.

§ 77. § 102, § 104, stk. 1 og 2, og §§ 105, 106 og 109 i lov om miljøbeskyttelse finder tilsvarende anvendelse ved Miljøklagenævnets behandling af sager efter § 76.

Stk. 2. Klage til Miljøklagenævnet indgives skriftligt af de klageberettigede efter §§ 84-87 til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden sender umiddelbart efter klagefristens udløb klagen til Miljøklagenævnet ledsaget af den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om klagenævnets sammensætning og virksomhed ved behandlingen af sager i henhold til denne lov.

§ 78. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

§ 79. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen eller beslutningen er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Stk. 2. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

§ 80. En klage over et påbud eller forbud efter § 39 eller § 42 eller over en afgørelse efter § 50 eller § 51 har opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 2. En klage over et påbud eller et forbud, jf. § 39 eller § 42, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes straks, jf. § 59, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 3. Miljøklagenævnet kan beslutte, at en klage over et påbud eller forbud, jf. § 39 eller § 42, skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. § 59, stk. 2.

§ 81. En klage over en tilladelse efter § 10, godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 eller dispensation efter § 9 har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 indebærer ingen begrænsninger i Miljøklagenævnets adgang til at ændre eller ophæve en påklaget tilladelse, godkendelse eller dispensation.

Stk. 3. En tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12, der indeholder vilkår efter § 27, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, må ikke udnyttes før klagefristens udløb. En klage over tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 eller § 12, der indeholder vilkår efter § 27, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, har opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

§ 82. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at visse tilladelser eller godkendelser ikke må udnyttes inden for klagefristen, og at en klage skal have opsættende virkning.

§ 83. Når klage indgives til kommunalbestyrelsen, underretter kommunalbestyrelsen straks adressaten for den afgørelse, der klages over, om klagen.

§ 84. Kommunalbestyrelsens afgørelser kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat,
- 2) miljøministeren og
- 3) enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 2. Miljøministerens afgørelser kan påklages af

- 1) afgørelsens adressat og
- 2) enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Stk. 3. Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3.

Sundhedsstyrelsen kan endvidere tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af loven.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at afgørelser efter loven kan påklages af bestemte myndigheder i andre lande.

§ 85. Danmarks Fiskeriforening kan påklage kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb, søer eller havet.

Stk. 2. Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark kan påklage kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb og søer.

Stk. 3. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan påklage kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser, når væsentlige beskæftigelsesmæssige interesser er berørt.

Stk. 4. Forbrugerrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og miljøministerens afgørelser i det omfang, de er væsentlige og principielle.

§ 86. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 61.

Stk. 2. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 61, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

§ 87. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 3.

Stk. 2. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 3, når

afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

§ 88. Miljøklagenævnet kan til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen fremsender vedtægterne.

§ 89. En afgørelse i en klagesag skal indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse. Når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at afgørelsen skal efterkommes straks.

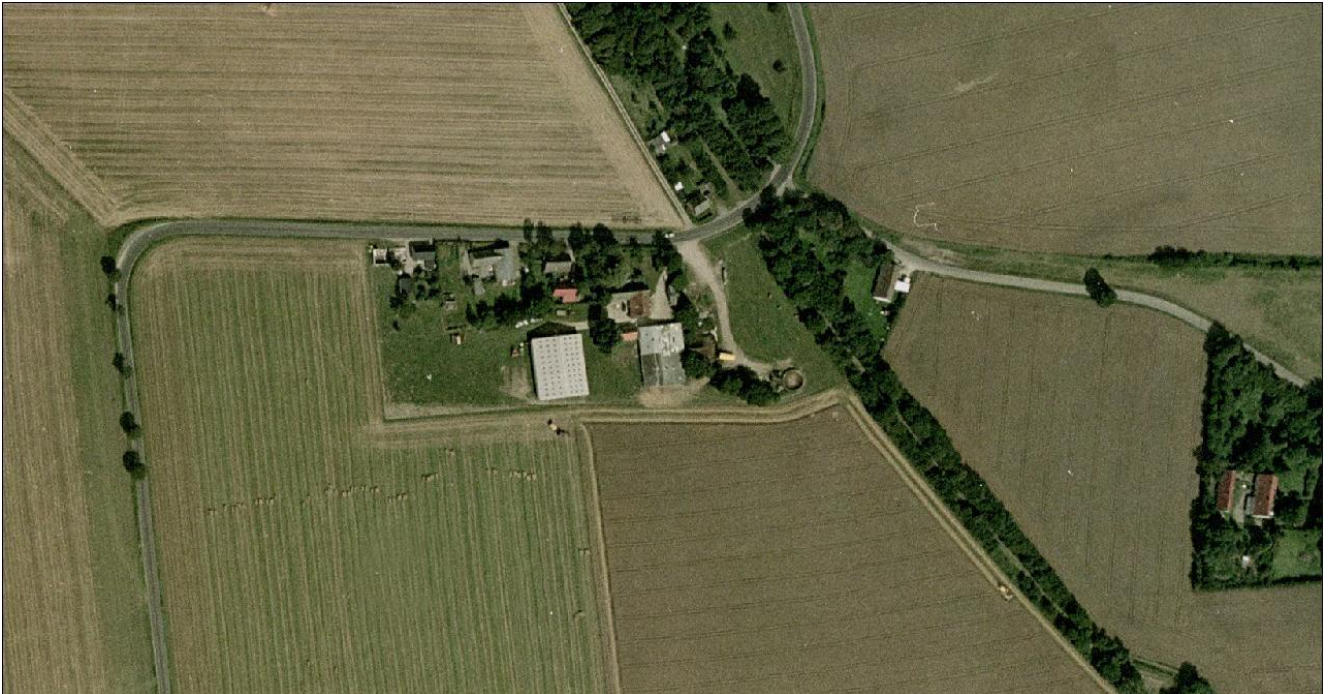
§ 90. Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen eller beslutningen er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

Plan, Byg og Miljø
21. April 2009

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Lovliggørelse og udvidelse af husdyrproduktionen på Klovbyvej 22, 4400 Kalundborg

Resumé

Kalundborg Kommune finder, at husdyrproduktionen på Klovbyvej 22 kan drives på en miljømæssig forsvarlig måde.

Tilladelsen indeholder vilkår for virksomhedens drift. Vilkårene er stillet på baggrund af de oplysninger der er givet i forbindelse med ansøgningen, samt gældende vejledninger og oplysninger der er fremkommet under sagsbehandlingen.

Beskrivelse af projekt

Husdyrbruget ønskes udvidet fra 1.100 slagtesvin (30-102 kg), 10 ammekøer (> 600 kg), 5 småkalve (0-6 mdr.) og 1 avlstyr svarende til 43,9 dyreenheder til 32 ammekøer (> 600 kg), 32 kvier (0-28 mdr.), 16 tyrekalve (40-600 kg), 1 avlstyr og 1.100 slagtesvin (30-102 kg) svarende til 73,5 dyreenheder.

I forbindelse med projektet ønskes en eksisterende ladebygning på ca. 700 m² inddraget som kvægstald. Ladebygningen ligger i tilknytning til de øvrige bygningerne på Klovbyvej 22.

Ammoniak

Anlægget ligger mere ned 1.000 meter fra § 7 naturområder, og anlægget er således ikke omfattet af husdyrgodkendelseslovens bufferzoner.

Inden for en buffer af 1.000 meter fra anlægget ligger seks § 3-moser og et § 3-eng/moseområde. I forhold til det beskyttelsesniveau der er fastsat i husdyrgodkendelsesloven, vurderes den afsætning der vil forekomme i de pågældende naturområder som uvæsentlig.

Nitrat – overfladevand

Alle de angivne udbringningsarealer ligger i nitratklasse 0.

Grundvand

Dele af 2 udbringningsarealer ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. På de pågældende arealer ønskes der anvendt et sædskifte, hvor der indgår en større andel græs/kløvergræs. Udvaskningsberegningen viser således, at der ikke sker en forøgelse af nitratudvaskningen fra rodzonen som følge af projektet.

Fosfor

Alle de angivne udbringningsarealer ligger i oplande, der er sårbare for fosforudvaskning. Der tilføres 1.525 kg P med husdyrgødningen, og der optages 1.392 kg P/år med afgrøderne i de konkrete sædskifter. Der beregnes således et fosforoverskud på 133 kg/år. Ansøger har indsendt fosfortal for arealerne. Ingen af arealerne har fosfortal over 6 og det maksimalt tilladte fosforoverskud beregnes til 144 kg P/år

Lugt

Det ansøgte projekt overholder de lovbestemte lugtgenekriterier til enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone. En af de eksisterende stalde ligger mindre end 50 meter fra nabobeboelse. Lugtemmissionen i stalde mindre end 50 meter fra nabobeboelse må ikke øges. Kommunen har beregnet, at projektet ikke medfører en forøget lugtemmission i den pågældende stald.

Indholdsfortegnelse

1 Grundforhold	4
1.1 Husdyrbrugets data og ejerforhold	4
1.2 Husdyrbrugets lokalisering og planforhold	4
1.3 Husdyrbrugets ansøgte produktion	6
1.4 Husdyrbruget gødningsopbevaring	6
1.5 Miljøpåvirkningen fra husdyrbrugets anlæg	8
1.5.1 Lugtgener	8
1.5.2 Ammoniak	9
2 Husdyrbruget arealer	13
2.1 Lokalisering af udbringningsarealer	13
2.1.1 Lokalisering i forhold til naturområder	14
2.2 Drift af husdyrbrugets arealer	15
2.2.1 Sædskifte	15
2.3 Gødningshåndtering	16
2.4 Udvaskning fra husdyrbrugets arealer	16
2.4.1 Fosfor	16
2.4.2 Nitrat	17
4.3 Udvaskning i forhold til habitatområder	18
3 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	21
4 Fredninger, naturområder og landskabelige forhold	22
5 Høring	23
6 Bilagsoversigt	24

1 Grundforhold

1.1 Husdyrbrugets data og ejerforhold

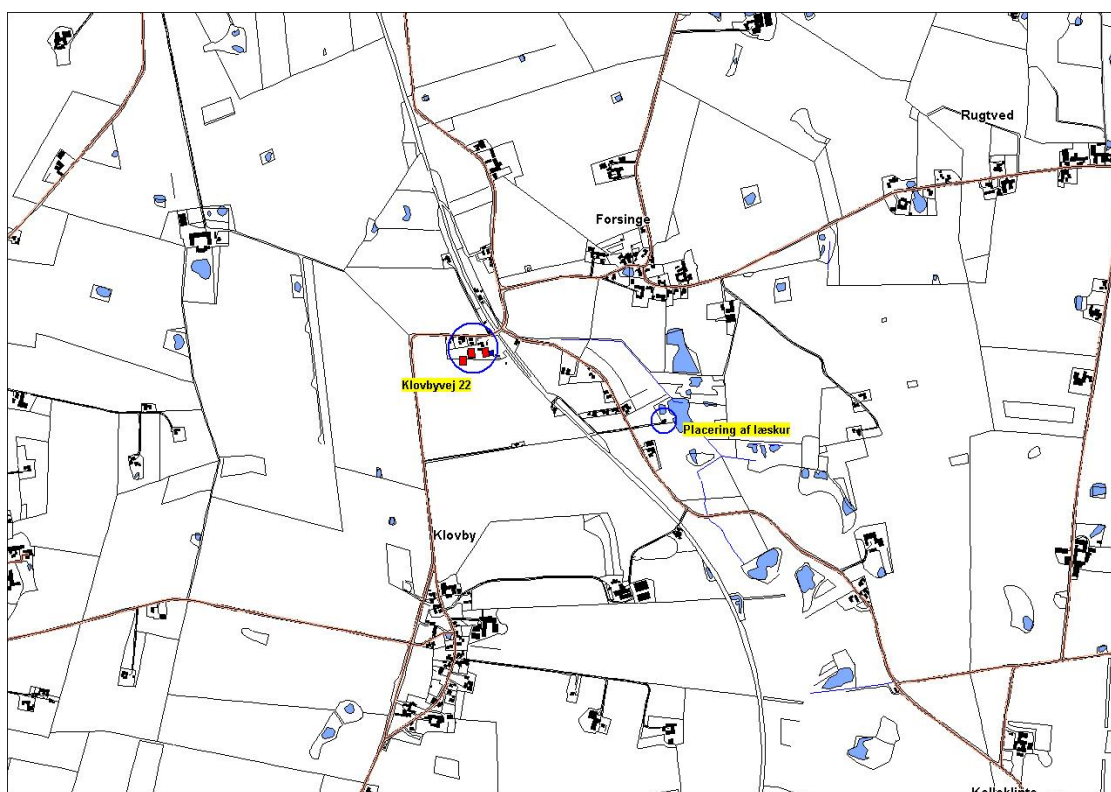
Der søges om miljøtilladelse i forbindelse med lovliggørelse og udvidelse af husdyrbruget på Klovbyvej 22, 4400 Kalundborg. Husdyrbruget grunddata er angivet i tabel 1.

Tabel 1: Husdyrbrugets data.

Ejendomsnummer	3260013794
Matrikelnumre	19a, Klovby By, Ubby m.fl.
Listebetegnelse	§ 10 – anlæg til produktion op til 75 DE
CVR-nummer	13262489
P-nummer	1000531420
CHR-nummer	62529
Kontaktperson	Erling Rasmussen

1.2 Husdyrbrugets lokalisering og planforhold

Anlægget ligger mellem Klovby og Forsinge jævnfør oversigtskortet i figur 1.

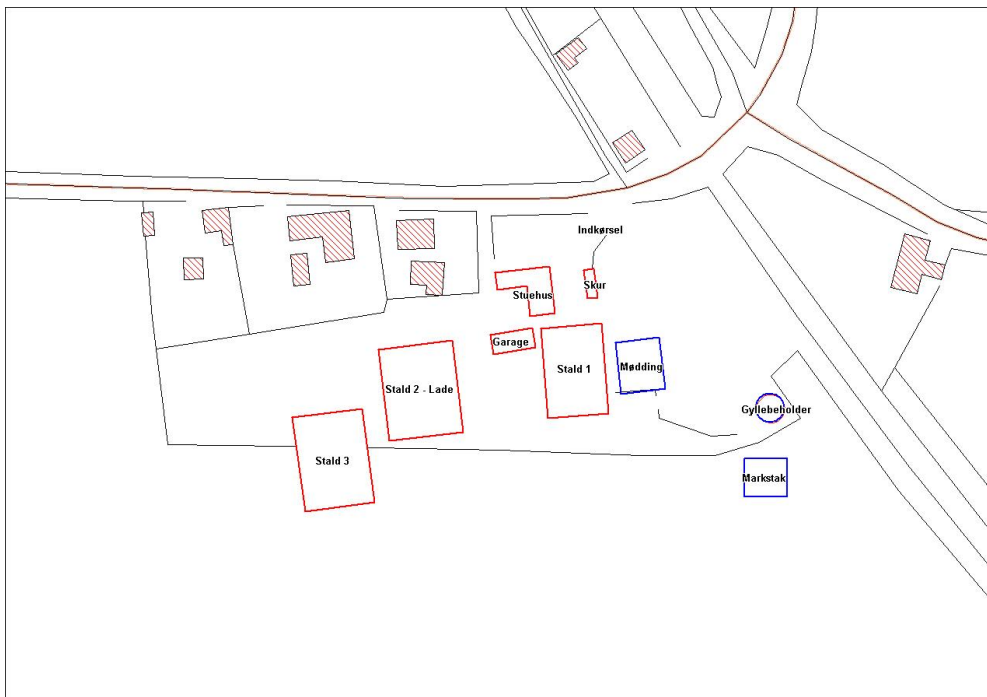

Figur 1: Lokalisering af anlæg og læskur.

Det fremgår af figur 1, at der udover selve anlægget rådes over et fast læskur, der er placeret på marken ved Kelleklintevej.

Indretning af anlægget med placering af de enkelte stalde og opbevaringsanlæg fremgår af figur 2.

Ejendommens bebyggede areal er ca. 2.400 m², hvoraf stalde og lade udgør ca. 2.100 m². Udvidelsen vil foregå i de eksisterende bygninger på ejendommen.

Figur 2: Indretning af anlæg med placering af stalde og opbevaringsanlæg.

Placeringen i forhold til de i husdyrgodkendelseslovens kapitel 2 listede afstandskrav er angivet i tabel 2.

Tabel 2: Afstande fra anlæg til de i kapitel 2 listede afstandskrav.

	Afstand målt fra	Afstandskrav jf. kapitel 2 i husdyrgodkendelsesloven
	Klovbyvej 22	
Nabobeboelse*	30 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	2.400 meter	50 meter
Ikke almene vandforsyningsanlæg	> 100 meter	25 meter
Almene Vandforsyningsanlæg	> 100 meter	50 meter
Vandløb, dræn og søer**	> 15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	40 meter	15 meter
Levnedmiddelvirksomhed	> 300 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom***	5 meter	15 meter
Naboskel****	11 meter	30 meter
Sårbar natur	> 1.000 meter	1.000 meter

* Der må ifølge husdyrgodkendelsesloven ikke ske en forøget forurening i en afstand af 50 meter fra nabobeboelse. Afstandskravet gælder for den/de stalde der ligger indenfor 50 meter.

** Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere en 15 meter fra dræn eller at eventuelle dræn rørlægges.

*** Afstandskravet gælder kun ved etablering af et anlæg og ikke ved udvidelse i eksisterende anlæg.

**** Gælder kun for etablering af nye stalde.

Vurdering og vilkår

Afstanden til nærmeste nabo er ikke overholdt for en af de eksisterende stalde (stald 2). En ændring af dyreholdet i den pågældende stald må derfor ikke medføre forøget forurening. I forbindelse med projektet ændres sammensætningen af de kvæg der går i stald 2. Kalundborg Kommune vurderer, at denne ændring ikke medfører forøget forurening. Kalundborg Kommune har endvidere foretaget en separat lugtberegning for ændringen i stald 2, der viser, at ændringen ikke medfører forøgede lugtgener. Lugt behandles endvidere i afsnit 1.5.1, hvor det fremgår, at det ansøgte projekt overholder de lovfastsatte lugtgenekriterier.

Afstandskravet til naboskel er kun gældende, når der etableres/anvendes en ny stald. Det samme gælder for afstandskrav til beboelse på selve ejendommen. Stald 3 indgår som en ny stald i projektet og denne bygning ligger mere end 50 meter fra nabobeboelse, 30 meter fra naboskel og 15 meter til beboelse på selve ejendommen.

Projektet overholder husdyrgodkendelseslovens øvrige afstandskrav jævnfør tabel 1. Anlægget ligger endvidere uden for registrerede lavbundsarealer.

Kalundborg Kommune vurderer, at der ikke er behov for vilkår til anlæggets placering, men finder det væsentligt, at ejendommen indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for afgørelsen.

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

- Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering samt tilladelsens vilkår. Eventuelt ejerskifte eller ændringer skal meddeles Kalundborg Kommune.

1.3 Husdyrbrugets ansøgte produktion

Der ønskes en produktion af 1.100 slagtesvin, 32 ammekøer med opdræt og 1 avlstyr. Produktionens fordeling i de enkelte stalde fremgår af tabel 3.

Tabel 3: Husdyrbrugets ansøgte produktion.

Stald nr.	Husdyrart	Antal	Stier	Staldtype	DE
Stald 1	Slagtesvin (30 – 102 kg)	1.100	300	Fast gulv	31,5
	Kvier (6-28 mdr.)	10	-	Bindestald med grebning	3,9
	Avlstyr	1	-	Bindestald med grebning	0,5
Stald 2	Ungtyre (6 mdr-600 kg)	16	-	Dybstrøelse (kort ædeplads)	6,1
Stald 3	Ammekøer (> 600 kg)	32	-	Dybstrøelse (kort ædeplads)	22,9
	Småkalve (0-6 mdr.)	8	-	Dybstrøelse (hele arealet)	1,6
	Kvier (6-28 mdr.)	14	-	Dybstrøelse (kort ædeplads)	5,4
	Tyrekalve (0-6 mdr.)	16	-	Dybstrøelse (hele arealet)	1,8
DE i alt					73,6

Vurdering og vilkår

Ansøger driver ligeledes en husdyrproduktion på Rugtved Huse 2, 4470 Svebølle, hvor der er tilladelse til en produktion af 25 ammekøer med opdræt. Det er væsentligt for overholdelse af lugtgenekriteriet, at der ikke er flere dyr på stald end hvad tilladelsen omfatter.

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

- På husdyrbruget tillades et dyrehold på 32 ammekøer (> 600 kg), 32 kvier (0-28 mdr.), 16 tyrekalve (40-600 kg) og 1.100 slagtesvin (30-102 kg) svarende til 73,6 dyreenheder.

1.4 Husdyrbruget gødningsopbevaring

Der er følgende opbevaringsanlæg på ejendommen:

- 250 m³ gyllebeholder fra 1984, er placeret i tilknytning til ejendommens øvrige bygninger jævnfør figur 1. Der er foretaget beholderkontrol i 2008.
- 144 m² møddingsplads til fast møg fra slagtesvin. Der er afløb fra pladsen til gyllebeholderen.

Husdyrbrugets gødningsproduktion består af dybstrøelse og fast møg. De producerede gødningsmængder inkl. afløb fra befæstede arealer er beregnet ud fra Landbrugets Byggeblad nr.: 95.03-03. I beregningen antages det, at 1 ton produceret fast møg og ajle svarer til 1 m³ og at 1 ton dybstrøelse svarer til 1,7 m³. De producerede gødningsmængder fremgår af tabel 4.

Tabel 4: Husdyrbrugets gødningsproduktion.

Husdyrart	Antal	Gødningstype	Norm (t/dyr)	Dybstrøelse	Fast møg	Ajle
Slagtesvin (30 – 102 kg)	1.100	Fast møg	0,10	-	110 m ³	-
		Ajle	0,32	-	-	352 m ³
Kvier (6-28 mdr.)	10	Fast møg	2,17*	-	22 m ³	-
		Ajle	1,42*	-	-	14 m ³
Avlstyr	1	Fast møg	2,98*	-	3 m ³	-
		Ajle	1,90*	-	-	2 m ³
Ungtyre (6 mdr-600 kg)	16	Dyb.	5,36**	146 m ³	-	-
Ammekøer (> 600 kg)	32	Dyb.	5,65*	308 m ³	-	-
Småkalve (0-6 mdr.)	8	Dyb.	0,38*	5 m ³	-	-
Kvier (6-28 mdr.)	14	Dyb.	2,85*	68 m ³	-	-
Tyrekalve (0-6 mdr.)	16	Dyb.	0,48*	14 m ³	-	-
Samlet dybstrøelse				541 m³		
Samlet fast møg					159 m³	
Samlet ajle						384 m³

* Normen er divideret med 2, da dyrene går på græs halvdelen af året.

** Normen på 3,12 t/dyr/år er ganget med en faktor 1,72 da afgangsvægten er 600 kg mod en norm på 440 kg.

Det er angivet i ansøgningen, at køer og kalve samt avlstyren græsser uden for udbringningsarealet halvdelen af året. Kvierne græsser på udbringningsarealet halvdelen af året. De producerede gødningsmængder er derfor tilpasset dette i tabel 4

Det er angivet i ansøgningen, at ca. 85 % af dybstrøelsen udbringes direkte fra stald til mark, hvorefter det nedpløjes, mens resten lægges i markstak.

Der er indsendt en kapacitetsberegning for produktionen af flydende husdyrgødning. Beregningen er skitseret i tabel 5

Tabel 5: Kapacitetsberegning for flydende husdyrgødning.

	Apr.	Maj	Jun.	Jul.	Aug.	Sep.	Okt	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mar.
Produktion	34	30	30	30	30	30	30	34	34	34	34	34
Udkørsel	100	100	42	0	42	100	0	0	0	0	0	0
Beholdning	134	64	52	82	70	0	30	64	98	132	166	200

Det fremgår af tabel 5, at der maksimalt vil være 200 m³ flydende husdyrgødning på lager.

Vurdering og vilkår

Det vurderes at gødningen håndteres i overensstemmelse med retningslinierne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Med det anførte opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning er den beregnede opbevaringskapacitet på $((250/384)*12 \text{ mdr.}) = 7,8 \text{ mdr.}$

Normalt kræves der opbevaringskapacitet til minimum 9 måneders gødningsproduktion. Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt en kapacitetsberegning. Beregningen viser, at der med

den anvendte udbringningspraksis er tilstækkelig kapacitet til rådighed til flydende husdyrgødning. Det vurderes, at udbringningspraksis kan efterleves i et sædskifte, hvor der indgår en vis procentdel faste græsningsarealer.

Der produceres ca. 159 m³ fast møg og der rådes over en møddingsplads på 224 m². Det vurderes således, at der rådes over tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af fast møg.

Hvis kompostlignende husdyrgødning lægges i markstak skal det foregå jævnfør retningslinierne i Miljøstyrelsens "Vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke samt overdækning af fast gødning". For at undgå nabogener, stilles der ved brug af markstak skærpet vilkår om, at markstakken skal placeres mindst 100 meter fra beboelse. Gødning fra kvægstalde kan kun kaldes kompostlignende, såfremt gødningen/dybstrøelsen har ligget 3-4 måneder i stalden eller lignende oplagsplads, f.eks. plansilo og gennemgået en komposteringsproces.

Det er i ansøgningen oplyst at 85 % af dybstrøelsen udbringes direkte fra stalden mens mens de resterende 15 % opbevares i markstak på ansøgers areal. Dette behandles i afsnit 1.5.2.

Med henblik på at undgå nabogener finder kommunen det relevant at markstakken placeres minimum 100 meter væk fra nabobeboelser.

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

- Opbevaring af kompostlignende husdyrgødning i markstak, skal placeres mindst 100 meter fra beboelse.

Der henledes endvidere til, at den mængde dybstrøelse, der måtte forekomme i læskuret ligeledes skal håndteres i overensstemmelse med de generelle retningslinier for dybstrøelse.

1.5 Miljøpåvirkningen fra husdyrbrugets anlæg

I dette afsnit gennemgås de lugt og ammoniakgener, der vil komme fra husdyrbrugets anlæg.

1.5.1 Lugtgener

Beregning af lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg beregnes i lugtenheder. Beregningen baseres på husdyrtype, kg dyr på stald (antal stipladser) og staldsystem. Geneafstandene beregnes ud fra anlæggets lugtenheder. Beregningen foretages dels ved hjælp af FMK-vejledningen og dels den nye lugtvejledning. Anlæggets lugtgeneafstande er opgjort i tabel 6 og illustreret i figur 3.

Tabel 6: Beregnede geneafstande fra husdyrbrugets anlæg.

	Beregnet geneafstand	Afstand til et vægtet lugtmidtpunkt
Byzone	181 meter	ca. 2.500 meter
Samlet bebyggelse	101 meter	ca. 500 meter
Enkeltbolig	57 meter	60 meter

* målt fra staldhjørne til nabo

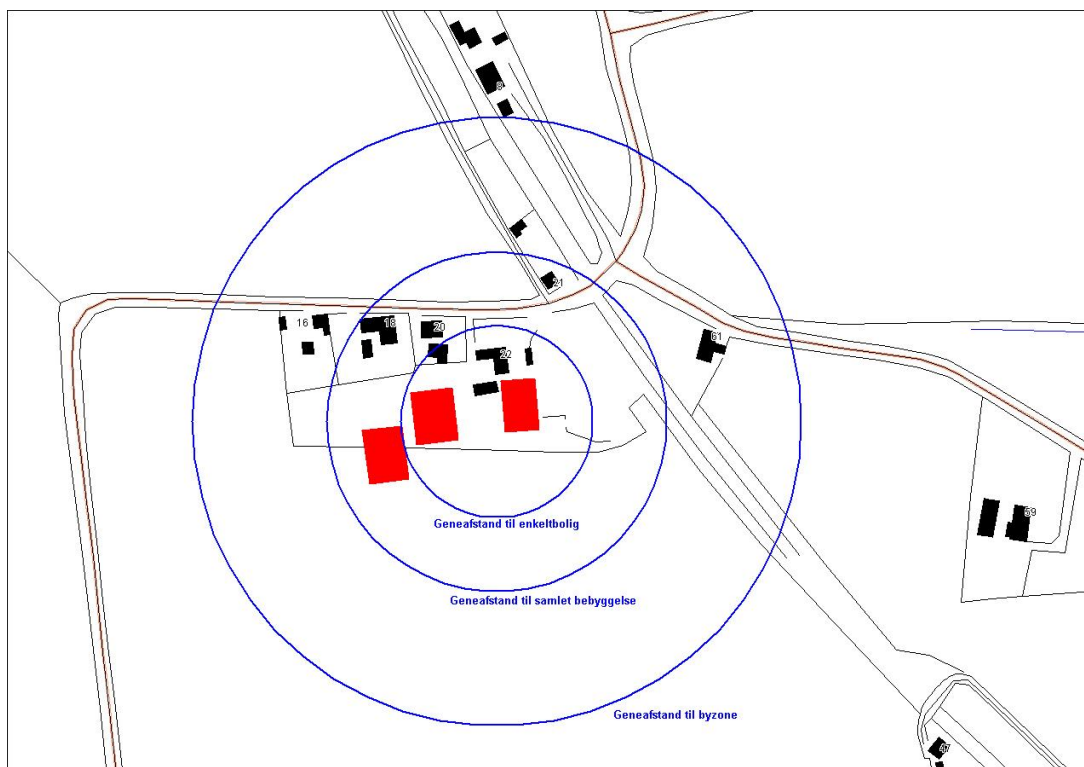
Nærmeste enkeltbolig er Klovbyvej 20, hvis beboelseshus ligger ca. 30 meter fra stald 2. Lugtgenekriteriet er dog overholdt fordi lugtgenafstande ikke regnes fra staldhjørner, men fra et vægtet lugtmidtpunkt af de tre stalde. Normalt regnes lugtgenafstanden fra staldens midtpunkt, men når der er flere staldbygninger fastsætter ansøgningssystemet et vægtet

lugtmidtpunkt. Lugtbidraget fra svin vægtes i den sammenhæng langt højere end fra køer, da svin medfører flere lugtenheder.

I figur 3 er lugtgeneafstandene for enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone indtegnet som bufferzoner fra lugtmidtpunktet. Figuren er lavet for at illustrere anlæggets geneafstande og som det fremgår ligger genebufferne forskudt mod højre, hvor svinene går.

Der er ikke truffet foranstaltninger til begrænsning af lugtgenerne fra anlægget.

Figur 3: Illustrativ fremstilling af anlæggets lugtgeneafstande til enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone.

Vurdering og vilkår

Det ønskede anlæg overholder de lovbestemte lugtgenekriterier. Stald 2 ligger mindre end 50 meter fra nærmeste nabobeboelse. I følge husdyrgodkendelseslovens § 6 må generne ikke forøges i en stald, der ligger mindre end 50 meter fra nabobeboelse. Der er derfor foretaget en separat lugtberegning for stald 2, der viser, at stalden bidrager med 295 LE/s før ændringen og 262 LE/s efter ændringen.

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

- Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

1.5.2 Ammoniak

Husdyrbrugets anlægs tab af ammoniak til omgivelser beregnes som summen af emmissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emmissionen baseres på oplysninger om

husdyrholdet, staldanlæg, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning. Anlæggets emmissionen kan ses i tabel 7.

Tabel 7: Oversigt over husdyrbrugets ammoniakemmission.

Kilde	Emmission før	Emmission efter	Stigning
Stalde	668 kg N/år	787 kg N/år	119 kg N/år
Mødding og gyllebeholder	424 kg N/år	424 kg N/år	0 kg N/år
Markstak	43 kg N/år	117 kg N/år	74 kg N/år
Samlet ammoniakemmission	1.135 kg N/år	1.328 kg N/år	193 kg N/år

Der er i ansøgningsmaterialet oplyst, at 85 % af dybstrøelsen udbringes direkte fra stalden, hvilket reducerer ammoniakemmissionen fra anlægget.

Anlægget ligger mere end 1.000 meter fra naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Derudover ligger anlægget mere en 1.000 meter fra Natura 2000-områder.

Inden for 1.000 meter fra anlægget ligger en række naturområder omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse er oplystetopgjort i tabel 8.

Anlægget placering i forhold til naturområder fremgår endvidere af vedlagte bilag 1.

Tabel 8: Naturområder inden for 1.000 meter af husdyrbrugets anlæg.

Naturtype	Bufferzone I (0-300 m)	Bufferzone II (300- 1.000 m)
Mose	-	2
Sø/vandhul	-	9
Eng/mose	-	1

Vurdering og vilkår

Udvidelsen medfører en stigning i ammoniakemmissionen fra anlægget på 193 kg N/år, hvilket fremgår af tabel 7. En del af dette bliver afsat i nærheden af anlægget. Ifølge Danmarks Miljøundersøgelser kan ammoniakdepositionen med den anvendte beregningsmetode ikke beregnes præcist længere end 1.000 meter fra en punktkilde (anlægget). Dertil kommer, at størrelsen af ammoniakdepositionen inden for de 1.000 meter af anlægget beregnes med en vis usikkerhed. Den faktiske deposition på nærtliggende naturområder kan således variere meget i forhold til de beregnede værdier, der fremgår af tabel 9.

Det vurderes, at ammoniakdepositionen på søer og vandhuller er minimal p.g.a. naturtypernes ubetydelige ruhed. Depositionen er derfor kun beregnet for de 2 moser og eng-/moseområdet, der ligger inden for 1.000 meter af anlægget. Det er i beregningen antaget at markstakken placeres i tilknytning til anlægget og at køer, kvier, småkalve og avlstyr græsser havldelen af året.

Tabel 9: Deposition af ammoniak på naturområder inden for 1.000 meter af ejendommen.

Naturpunkt	Naturtype	Botanisk score	Afstand	Vindretning	Merdeposition
1	Eng/mose	0	670 meter	270 grader	0,0 kg N/ha/år
2	Mose	0	780 meter	240 grader	0,0 kg N/ha/år
3	Mose	0	550 meter	150 grader	0,0 kg N/ha/år

Afskæringskriterierne for ammoniakdeposition gælder som udgangspunkt i forhold til naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Kommunen skal dog vurdere, om

der inden for 1.000 meter af anlægget ligger andre naturområder særligt sårbare for ammoniakdeposition. Ifølge Miljøstyrelsens supplerende vejledning af 14. december 2007 vil der i givet fald gælde samme afskæringskriterier for disse naturområder som for naturområder omfattet af lovens § 7.

Afskæringskriterierne for den ammoniakdeposition et projekt medfører på sårbare naturområder er i husdyrgodkendelsesloven fastsat for bufferzone I (0-300 meter til årbart naturområde) og bufferzone II (300-1.000 meter til sårbart naturområde).

I bufferzone I må der ikke etableres husdyrbrug og ved udvidelse eller ændring af husdyrbrug må anlæggets ammoniakemmission ikke øges i forhold til nudriften.

I bufferzone II er den accepterede merbelastning fra anlægget afhængig af den kumulative effekt fra andre ejendomme over 75 dyreenheder, der ligger inden for en afstand af 1.000 meter fra anlægget og det pågældende naturområde. Afskæringskriteriet er en merbelastning på 0,7 kg N/ha/år ved ingen andre brug, 0,5 N/ha/år ved 1 andet brug og 0,3 N/ha/år ved 2 eller flere andre brug.

Ved den konkrete ejendom ligger der 2 andre brug over 75 DE inden for 1.000 meter, hvilket fremgår af bilag 1. I forhold til det beskyttelsesniveau, der er fastsat i husdyrgodkendelsesloven er ejendommens accepterede merbelastning på omkringliggende sårbare naturområder derfor 0,3 N/ha/år.

Det fremgår af tabel 8, at ingen af de naturområder, der ligger mindre en 1.000 meter fra anlægget, får en mertilførsel med kvælstof som følge af udvidelsen. Projektet opfylder således det beskyttelsesniveau, der er fastsat til de mest sårbare naturområder i loven. Da projektet opfylder lovens afskæringskriterier til de mest sårbare naturområder har kommunen i forbindelse med projektet ikke foretaget besigtigelse og sårbarhedsfastsættelse af naturområderne i tabel 8.

Kommunen vurderer, at der i forhold til de rammer, der er fastsat i lovgivningen ikke skal stilles yderligere vilkår i forhold til ammoniakemmissionen fra husdyrbrugets anlæg.

Det er i beregningen af ammoniakdepositionen fra anlægget antaget, at markstakken opbevares i tilknytning til anlægget. Der er ligeledes foretaget en beregning af ammoniakdepositionen kun fra markstakken. Dette er vurderet i forhold til de naturområder, der ligger i umiddelbart tilstødning til udbringningsarealerne. Disse fremgår af kortbilag 2.

Det fremgår af kortbilag 2, at der ligger en række naturområder i nærheden af udbringningsarealerne og det er relevant, at en markstak placeres i en vis afstand fra sårbare naturområder. I en afstand af 300 meter fra en eventuel markstak beregnes depositionen til maksimalt 0,1 kg N/ha/år. Denne deposition vurderes at være noget højere, hvis markstakken placeres tættere på et naturområde, omvendt må markstakken ikke placeres på samme sted år efter år og samme naturområde vil således ikke blive påvirket hver år.

Der er ikke foretaget en sårbarhedsfastsættelse af de relevante naturområder, men som det fremgår af kortbilag 2, er der tale om mindre moser og enge, hvis botaniske scorer¹ er 0. Det

---

¹ Botanisk score er fastsat af det tidligere Vestsjællands Amt og er et udtryk for naturområdets værdisætning. En værdi på 0 betyder, at naturområder ikke er værdisat.

vurderes at moser og enge generelt er mindre følsomme for luftbåret ammoniak og at en eventuel markstak placeres udenfor § 3-områderne ikke vil stride mod områdernes målsætning.

Med henblik på ved kraftig nedbør at undgå afstrømning fra markstak til naturområder finder kommunen det relevant, at markstakke placeres med en afstand af mindst 50 meter fra naturområder.

På baggrund af arealernes hidtidige anvendelse (beskrevet i kapitel 2) vurderes det, at § 3-området øst for ejendommen og på det forpagtede areal "Vejlemade" ikke kan anvendes til opbevaring af markstak.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er habitatområde nummer 135 "Sejerø Bugt og Saltbæk Vig" ligger ca. 3,5 km fra ejendommen. Det vurderes, at udvidelsen af anlægget ikke medfører en negativ indvirkning på naturområder så langt fra anlægget.

Af de bilag IV-arter, der huses i Kalundborg Kommune er den konkrete udvidelsesprojekt kun relevant i forhold til bevaringsstatus for markfirben, spidssnudet frø og stor vandsalamander. De øvrige Bilag IV-padderarter, der huses i kommunen (klokkefrø, løgfrø, strandtudse, grønbroget tudse), vurderes ud fra deres geografiske udbredelse ikke at blive berørt af udvidelsen. Kommunen har ikke tilstrækkeligt detaljerede og opdaterede registreringer af markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø til at kunne udelukke deres tilstedeværelse ved ejendommens anlæg eller arealer. Tværtimod vil de vidt udbredte arter formentligt være tilstede på gunstige lokaliteter. For padderne først og fremmest ved søer og søbredder, men også på fugtige steder i skove og beplantninger og for markfirben f.eks. på sandede soleksponerede markkanter og diger.

Siden der er tale om en fortsættelse af landbrugsdriften på eksisterende markarealer, vil de arter, der færdes nær landbruget allerede være underlagt de betingelser, som almindelig landbrugsdrift medfører, herunder jordbehandling, gødskning og marksprøjtning. Den merbelastning som udvidelsen måtte give, vil derfor ikke i sig selv medføre en væsentlig forandring i arternes nærmiljø. Bevaringsstatus for arterne må derfor betragtes som værende uændret ved gennemførelse af udvidelsesprojektet.

Gruppen af bilag-IV pattedyr (9 arter af flagermus, odder og marsvin) kan ikke siges af blive påvirket af projektet, men snarere af landbrugets arealanvendelse generelt. Landbruget generelle udvaskningsmæssige bidrag til forringelse af havmiljøets tilstand påvirker marsvinet. I denne sammenhæng kan bidraget fra indeværende projekt, dog ikke i sig selv få en væsentlig betydning for marsvinets bevaringsstatus.

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

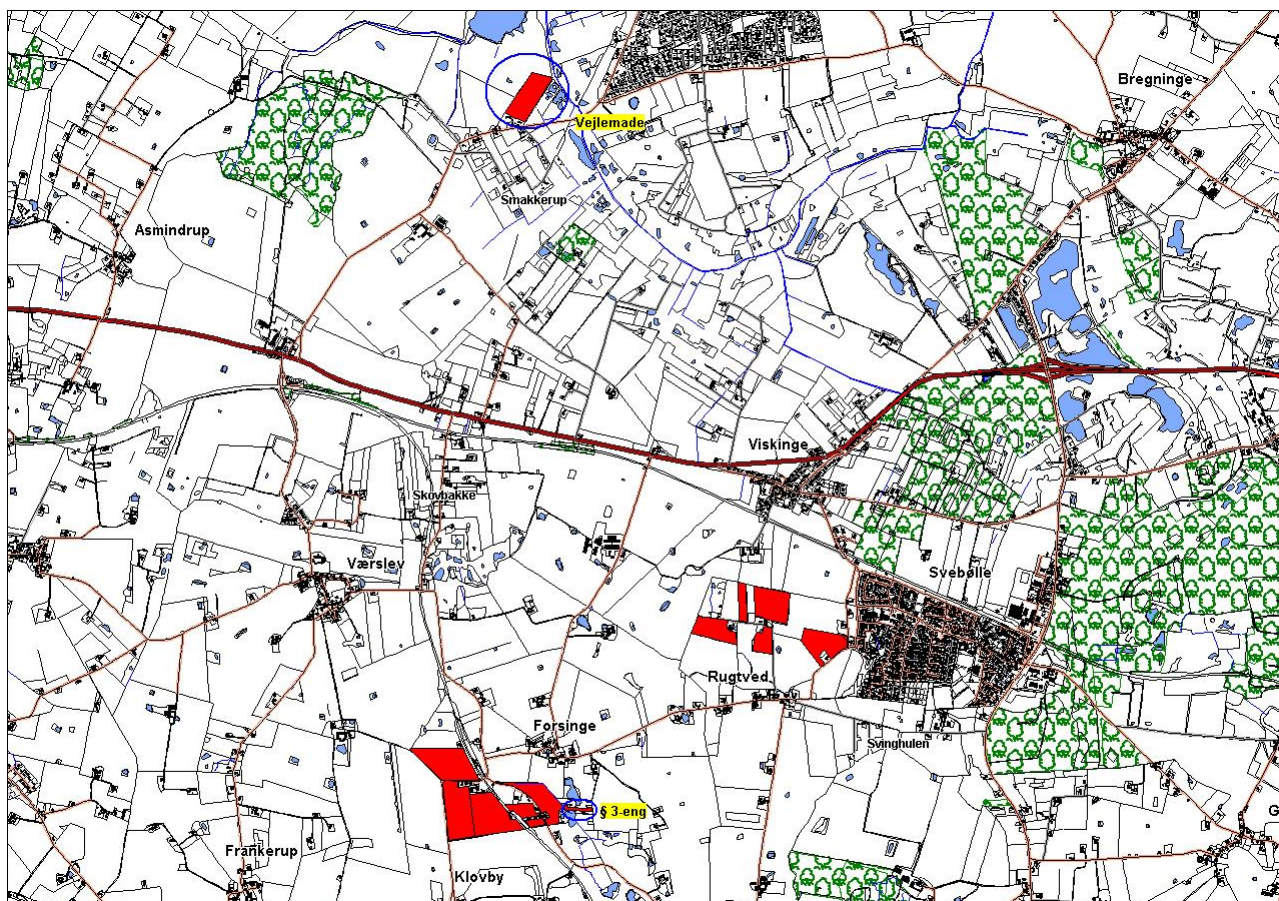
- Markstakke må ikke placeres på eller nærmere end 50 meter fra naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Disse områder fremgår af kortbilag 2.*
- Markstakke må ikke placeres på det forpagtede areal "Vejlemade", der er markeret på kortbilag 2-6*

2 Husdyrbruget arealer

Dette kapitel omhandler husdyrbrugets udbringningsarealer med en beskrivelse af arealernes drift, håndteringen af gødning samt en beskrivelse af forureningen fra arealerne.

2.1 Lokalisering af udbringningsarealer

Under bedriften drives 58,6 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer, der fremgår af figur 4. Derudover indgår der et ekstensivt græsningsareal, der anvendes til sommergræsning. Dette areal fremgår af bilag 6.

Figur 4: Oversigt over husdyrbrugets udbringningsarealer, der er markeret med rød. Arealerne med § 3-beskyttelse og "Vejlemåse" er markeret med blå cirkler.

Af de 58,6 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger ca. 45 % i oplandet til Sejersø Bugt gennem Nordre Landkanal, ca. 37 % i oplandet til Jammerland Bugt gennem Tissø mens resten ligger i oplandet til Kalundborg Fjord.

Vurdering og vilkår

Arealerne ligger spredt over et relativt stort område, hvilket medfører en del transport af til og fra anlægget. Transport af flydende husdyrgødning i lukkede tanke nedsætter risikoen for gener under transporten. Dette vurderes dog, at være reguleret af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v.²

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

² Bekendtgørelse nr. 1152 om husdyrhold og arealkrav m.v. af 23. november 2006.

- *Miljøtiladelsen meddeles til de konkrete udbringningsarealer. Såfremt andre arealer ønskes anvendt til udbringning, skal dette anmeldes til kommunen.*

Det bemærkes, at en ændring af udbringningsarealet skal anmeldes tilsynsmyndigheden før planperiodens begyndelse 1. august.

2.1.1 Lokalisering i forhold til naturområder

Udbringningsarealernes placering i forhold til naturområder fremgår af bilag 2.

Det forpagtede areal, Vejlemade, ligger indenfor det internationale naturbeskyttelsesområde, som udgøres af habitatområde 135³ "Sejerø Bugt og Saltbæk Vig" og fuglebeskyttelsesområde nr. 99 "Saltbæk Vig" sammenfaldende med Ramsar område nr. 18 "Sejerø Bugt, Nekselø Bugt og Saltbæk Vig". Dette areal ligger endvidere mindre end 1.000 meter fra et naturområde omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Det er i ansøgningsmaterialet oplyst at arealet er udlagt med vedvarende græs og anvendes til afgræsning.

Ca. 0,5 ha af udbringningsarealet udgøres af en § 3 eng øst for ejendommen. Derudover er der ikke udbringningsarealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (§ 3-områder).

På det græsningsareal, det er angivet som ekstensivt græsningsareal i ansøgningen, er der indgået aftale om miljøvenlig landbrugsdrift (MVJ). Afgræsning foregår i overensstemmelse med den MVJ-aftale der er indgået.

Det fremgår af vedlagte bilag 2, at der i en afstand af 1.000 meter fra udbringningsarealerne ligger en række § 3-områder.

Vurdering og vilkår

Arealet "Vejlemade", der ligger inden for internationalt naturbeskyttelsesområde, er udlagt med vedvarende græs. I henhold til naturbeskyttelseslovens⁴ § 19b skal en væsentlig ændring af et areal med vedvarende græs inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde anmeldes til kommunen, som skal vurdere ændringens virkning på området. Dette gælder blandt andet opdyrkning eller en væsentlig ændring i dyrkningspraksis, herunder anvendelse af husdyrgødning frem for handelsgødning. Det fremgår af ansøgningsmaterialet at arealet har været tilført handelsgødning og derefter anvendt til afgræsning. Ønskes dette ændret skal det anmeldes og vurderes af kommunen.

Arealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 kan som udgangspunkt ikke anvendes til udbringning af husdyrgødning, men må dog drives i overensstemmelse med den hidtidige driftspraksis af området. Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt gødningsregnskab fra de seneste 3 år, hvoraf det fremgår, at de 0,5 ha § 3-areal, ikke har været anvendt til udbringning af husdyrgødning, men har været tilført handelsgødning og herefter er afgræsset.

Fra 1. august 2007 gælder der et generelt krav om nedfældning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker i en afstand af 1.000 meter fra de i Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsatte naturområder. Dette krav gøres generelt fra 2011.

Det fremgår af bilag 2, at arealet "Vejlemade" ligger mindre end 1.000 meter fra et § 7-område og derfor er omfattet af nedfældningskravet fra 2007. Inden for 1.000 efter af de

³ Udpenningsgrundlag for habitat 135 er vedlagt.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1042 om naturbeskyttelse af 20. oktober 2008.

resterende udbringningsarealer, der ikke er omfattet af nedfældningskravet før 2011, ligger en række § 3-områder. Ud fra de botaniske scores, der foreligger fra det tidligere Vestsjællands Amt vurderes det, at det lovbestemte nedfældningskrav, der træder i kraft fra 2011 opfylder et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i forhold til den ammoniakafsætning, der eventuelt vil ske i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

2.2 Drift af husdyrbrugets arealer

I tabel 10 er en opgørelse over den mængde husdyrgødning, der produceres på anlægget. Derudover fremgår det, hvor meget gødning, der "importeres" fra ansøgers anden ejendom på Rugtved Huse 2.

Ifølge ansøgningsmaterialet tilføres der ikke anden organisk gødning til arealerne.

Køer, kalve og avlstyr græsser på et 30 ha ekstensivt græsningsareal gennemsnitligt 6 måneder i sommerhalvåret. Dette svarer til, at 13,4 dyreenheder overføres til ekstensivt græs.

Tabel 10: Gødning fra de to ejendomme tilført til udbringningsarealet.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE svin	DE kvæg
Dybstrøelse	2.417 kg N	352 kg P	-	22,0 DE
Fast gødning	1.036 kg N	544 kg P	16,6 DE	1,2 DE
Ajle	1.448 kg N	79 kg P	14,8 DE	1,0 DE
Afsat på ved afgræsning	469 kg N	85 kg P	-	4,6 DE
Tilført fra Rugtved Huse 2 – Dybstrøelse	2.242 kg N	302 kg P	-	18,0 DE
Tilført fra Rugtved Huse 2 – Afsat ved afgræsning	1.444 kg N	163 kg P	-	14,0 DE
Samlet udbragt på ejede og forpagtede arealer	9.056 kg N	1.525 kg P	31,4 DE	60,8 DE

Vurdering og vilkår

Til opfyldelse af harmonikravet skal der til udbringning af 31,4 dyreenheder svin og 60,8 dyreenheder kvæg anvendes et udbringningsareal svarende til 58,2 ha. Da der er oplyst et udbringningsareal svarende til 58,6 ha, vurderes harmonikravet er være opfyldt.

I henhold til den gældende bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v.⁵, er ejerkravet for de to ejendomme med samlet 31,4 dyreenheder svin og 74,2 dyreenheder kvæg 15,6 ha. Der er oplyst et eget udbringningsareal på 52,4 ha. Ejerkravet er således opfyldt.

2.2.1 Sædskifte

Beregningerne på udbringningsarealerne er foretaget ud fra anvendelsen af 46,0 ha med standardsædskifte K2, 6,0 ha med standardsædskifte K6 og 6,6 ha med standardsædskifte K13.

Vurdering og vilkår

Det vurderes, at det ønskede sædskifte kan efterleves på husdyrbruget.

Dele af ejendommens arealer ligger i nitratfølsomme indvindingsområder, se afsnit 2.4.2. På de pågældende arealer ønskes der anvendt et sædskifte der afviger fra referencesædskiftet (K6). Kommunen finder det væsentligt at sædskiftet er ændret i forhold til referencesædskiftet og stiller derfor vilkår til sædskiftet i tilladelsen.

⁵ Bekendtgørelse nr. 1152 om husdyrhold og arealkrav m.v. af 23. november 2006

Kommunen vurderer endvidere jævnfør afsnit 2.2.1, at det vedvarende græsningsareal "Vejlemade" og § 3 området øst for ejendommen skal drives i henhold til den hidtidige dyrkningspraksis på arealerne.

Følgende vilkår vil blive fastsat i miljøtilladelsen:

- På de ca. 6 ha af udbringningsarealerne (markeret med 1 og 2 på vedlagte kortbilag), der ligger i nitrاتفølsomt indvindingsområde, skal der som gennemsnit årligt indgå minimum 35 % kløvergræs/græs.
- Der skal ved tilsyn kunne fremvises mark- og gødningsplaner for de seneste 5 år som dokumentation for de anvendte udbringningsarealer med tilhørende sædskifte.

2.3 Gødningshåndtering

Ansøger udbringer husdyrgødningen i henhold til bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vurdering og vilkår

Ved udbringning af gylle vil der være midlertidig lugtpåvirkning i lokalområdet. Udkørsel skal derfor koncentreres til så få dage så muligt således, at lugtgenerne vil være kortvarige. Derudover vil det være en fordel at informere naboerne om forestående udbringning af husdyrgødning. I forhold til håndteringen af husdyrgødning på husdyrbrug under 75 dyreenheder vurderes bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen at være tilstrækkelige.

2.4 Udvaskning fra husdyrbrugets arealer

Udvaskningen fra husdyrbrugets arealer vurderes på baggrund af udvaskningsberegninger foretaget for samtlige ejede og forpagtede udbringningsarealer.

2.4.1 Fosfor

Hovedparten (81 %) af udbringningsarealerne ligger i oplandet til Jammerland Bugt gennem Halleby Å og Flasken samt Sejerø Bugt. Disse oplande er udpeget som særligt følsomme for fosforudvaskning jævnfør bilag 3. De resterende 19 % af udbringningsarealet ligger i oplandet til Kalundborg Fjord, der ikke er udpeget som fosforfølsomt opland.

Ligger udbringningsarealerne i oplandet til Natura 2000-områder, som er følsomme for fosfor, skal det maksimalt accepterede fosforoverskud beregnes. Fosforoverskuddet er differencen mellem, den mængde der tilføres med husdyrgødningen og den mængde der fraføres med afgrøderne. I tilfælde af et fosforoverskud, beregnes overskuddets maksimale størrelse ud fra jordernes fosfortal.

I tabel 11 er ejendommens fosforbalance opgjort i før- og eftersituationen. Beregningen er baseret på anvendelsen af 46,0 ha med standardsædskifte K2, 6,0 ha med standardsædskifte K6 og 6,6 ha med standardsædskifte K13.

Tabel 11: Tilførsel og fjernelse af fosfor til og fra udbringningsarealerne.

	Før-situationen	Efter-situationen
Input – husdyrgødning (gylle)	1.087 kg P	1.525 kg P
Output – afgrøder *	- 1.387 kg P	- 1.387 kg P
Fosforoverskud	- 300 kg P	138 kg P

Det fremgår af tabel 10, at der ud fra anvendelse af de konkrete sædskifter beregnes et fosforoverskud på 138 kg efter projektets gennemførelse.

Driftsherre har til sagsbehandlingen indsendt en oversigt over udbringningsarealernes fosfortal. Ud fra fosfortallene placeres jorderne i fosforklasser. Jorde med bonitet under JB 5 indplaceres automatisk i fosforklasse 0. Jorde med bonitet over JB 5, men hvor der ikke foreligger fosfortal indplaceres i fosforklasse 3. Indplaceringen i fosforklasser fremgår af tabel 12.

Tabel 12: Indplacering af de ejede arealers placering i fosforklasser og beregning af det maksimalt tilladte fosforoverskud.

	ha	Tilladt fosforoverskud	Kg fosfor
Fosforklasse 0 (JB < 4 og P-tal < 6)	58,6 ha	2,46 kg P/ha/år*	144 kg P
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	0 ha	0 kg P/ha/år	0 kg P
Fosforklasse 3 (P-tal > 6)	0 ha	0 kg P/ha/år	0 kg P
Maksimalt tilladt fosforoverskud	58,6 ha		144 kg P

* fosforoverskud/ha ved udbringning af 1,58 DE/ha fra den konkrete produktion

Vurdering og vilkår

Det vurderes, at de ansøgte udbringningsarealer ligger uden for områder, hvor der er hældninger på over 12 grader, hvor risikoen for overfladeafstrømning af sediment og dermed fosformobilisering er forøget.

Da udbringningsarealerne ligger i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor, skal det maksimalt accepterede fosforoverskud beregnes og vurderes. Af tabel 10 fremgår det, at den ønskede udbringning af husdyrgødning på arealerne medfører et fosforoverskud svarende til 138 kg/år.

I tabel 11 er det maksimalt tilladte fosforoverskud på ejendommens arealer beregnet på baggrund af indsendte fosfortalsanalyser og det anvendte dyretryk. Beregningen viser, at fosforoverskuddet ikke må overstige 144 kg P/år.

I forhold til de rammer, der er fastsat i husdyrgodkendelsesloven vurderer Kalundborg Kommune ikke, at det beregnede fosforoverskud kan betragtes som væsentligt og vil ikke stille yderligere vilkår i forhold til fosforudvaskningen.

2.4.2 Nitrat

Nitratudvaskning vurderes i forhold til overfladevand og grundvand.

Overfladevand

Sårbarheden for udvaskning af kvælstof til overfladevand afgøres af arealets nitratklasse. Der arbejdes med 4 nitratklasser og et områdes nitratklasse bestemmes ud fra afvandringsoplandet sårbarhed og oplandets evne til at tilbageholde nitrat (reduktionspotentiale).

Ligger arealerne i nitratklasse 2-3, er det tilladte dyretryk begrænset. Hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på sådanne arealer foretages der en udvaskningsberegning, der viser, hvor stor udvaskningen fra arealerne er. Derudover beregnes en værdi for, hvor stor udvaskningen maksimalt må være.

Alle udbringningsarealerne ligger nitratklasse 0, hvilket betyder, at der ikke er restriktioner i det dyretryk, der må udbringes på arealerne. Se bilag 4.

Vurdering og vilkår

Når alle udbringningsarealer ligger i nitratklasse 0, vurderer Kalundborg Kommune ud fra de rammer, der er fastsat i lovgivningen, at der ikke vil være behov for yderligere vilkår i forhold til nitratudvaskningen til overfaldevande.

Grundvand

Beskyttelsesniveauet for nitratudvaskning til grundvand fastsættes ud fra nitratfølsomme indvindingsområder og lokale indsatsplaner for grundvand.

Når dele af udbringningsarealerne ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder, foretages der en udvaskningsberegning i Farm-N modellen, der viser nitratkoncentrationen i det infiltrerede vand, der kommer ud af rodzonen. Ligger denne koncentration over 50 mg NO₃⁻/l må koncentrationen ikke øges i forbindelse med projektet.

Hvad der svarer til ca. 1 % af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. De pågældende arealer fremgår af bilag 5. Beregningen af koncentrationen af nitrat i det infiltrerede vand er afhængig af det sædskifte, der anvendes på arealet i før- og eftersituationen. Ansøger har jævnfør afsnit 2.2.1 valgt at ændre sædskiftet på de marker, der overlapper med nitratfølsomme indvindingsområder. Resultatet af udvaskningsberegningen fremgår af tabel 13.

Tabel 13: Farm-N udvaskningsberegning af NO₃⁻/l fra rodzonen.

Sædskifte	Hektar	Koncentration ud af rodzonen	Merudvaskning
K6	6,0 ha	111 mg NO ₃ ⁻ /l	- 3 mg NO ₃ ⁻ /l

Vurdering og vilkår

Det fremgår af tabel 13, at koncentrationen af nitrat i det infiltrerede vand ud af rodzonen, beregnes til over 50 mg NO₃⁻/l, for de arealer, der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. I forhold til det beskyttelsesniveau, der er fastsat i husdyrgodkendelsesloven må udvaskningen fra rodzonen således ikke øges på disse arealer. Det fremgår af tabel 13, at projektet ikke medfører en forøget udvaskning fra rodzonen på de pågældende arealer. Udvasningen falder med 3 mg NO₃⁻/l, da sædskiftet på arealerne ændres fra K2 til K6. Der stilles i afsnit 2.2.1 vilkår til det ændrede sædskifte (K6) på de i alt 6,0 ha, der ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Da begge delarealer påvirker samme grundvandsmagasin og der anvendes det samme sædskifte på begge arealer, stilles der et samlet vilkår til begge delarealer.

4.3 Udvasning i forhold til habitatområder

Med undtagelse af 10,5 ha, der afvander til Kalundborg Fjord, afvandet hele udbringningsarealet til habitatoelandene "Jammerland Bugt gennem Tissø" og "Sejerø Bugt, syd"

Vurdering af vilkårsfastsættelse

Kommunen skal specifikt vurdere om den enkelte bedrifts udvaskningsmæssige påvirkning af habitatområder kan betragtes som væsentlig for habitatområdet.

Kvælstof

Udvasningen af kvælstof fra landbrugsarealer varierer mellem de enkelte marker, da udvasningen er påvirket af mange variable forhold, blandt andet nedbørsmængde, jordbundsforhold, dyretryk og management.

Med henblik på at kunne vurdere bedriftens udvaskning i forhold til oplandet er der foretaget en gennemsnitlig Farm-N beregning for udvaskningen i hele oplandet. Det antages:

- at fordelingen af dyr i alle opland i Kalundborg Kommune er 75 % svin, 20 % kvæg og 5 % andre dyr (baseret på oplysninger fra CHR).
- at dyretrykket og sammensætningen af dyr er den samme i den del af oplandene, der ikke ligger i Kalundborg Kommune
- at husdyrgødningen tilnærmelsesvis udbringes i samme opland, hvor det produceret (noget eksporteres og noget importeres til oplandet).

Beregningen af oplandets dyretryk er baseret på antallet af dyreenheder i oplandet/ha markblokke i oplandet. Derudover er udvaskningsberegningen baseret på den estimerede andel af sandjorde og lerjorde i oplandet og korrigeret for de anførte reduktionsprocenter fra miljøstyrelsens kort.

Dyretrykket er afgørende for beregningen af kvælstofudvaskningen. Det vurderes, at godkendelsen ikke medfører en væsentlig stigning af dyretrykket i oplandet.

Det fremgår at ansøgningen, at udvaskningen fra de konkrete arealer beregnes til 53,9 kg/ha/år. På bedriftens 26,4 ha udbringningsareal i oplandet til Sejerø Bugt, syd betyder det en udvaskning på ca. 1,4 tons N/år. Den samlede udvaskning i oplandet til Sejerø Bugt, syd er i Farm-N beregnet til at ligge i størrelsesordenen på ca. 545 tons N/år. I denne beregning er der ikke taget højde for reduktionsprocenten, er i oplandet er opgivet af miljøstyrelsen til 75-100 %. Set ud fra den beregnede udvaskning i hele oplandet, vurderes den beregnede udvaskning fra denne ejendom ikke at have en væsentlig indvirkning på habitatområdets bevaringsstatus.

Det fremgår at ansøgningen, at udvaskningen fra de konkrete arealer beregnes til 53,9 kg/ha/år. På bedriftens 21,7 ha udbringningsareal i oplandet til Jammerland Bugt gennem Tissø betyder det en udvaskning på ca. 1,2 tons N/år. Den samlede udvaskning i oplandet til Tissø er i Farm-N beregnet til at ligge i størrelsesordenen på ca. 1.065 tons N/år. I denne beregning er der ikke taget højde for reduktionsprocenten, er i oplandet er opgivet af miljøstyrelsen til 75-100 %. Set ud fra den beregnede udvaskning i hele oplandet, vurderes den beregnede udvaskning fra denne ejendom ikke at have en væsentlig indvirkning på habitatområdets bevaringsstatus.

Fosfor

Ligesom med kvælstof er fosformobiliteten meget afhængig af nedbørsmængde, jordbundsforhold, dyretryk og management.

Forsøg viser, at fosformobiliseringen fra landbrugsarealer i almindelighed til overfladevand ligger i størrelsesordenen 0,5 kg/ha/år⁶. Dette er en gennemsnitlig værdi målt i 9 vandløb i perioden fra 1993-1999. Forsøget viser, at specielt nedbørsmængden er afgørende for transporten i porer og erosion mens jordbundsforhold og fosfortal er afgørende for bindingen i jorden. Det vil derfor være vanskeligt at beregne en bedrifts årlige udvaskningen af fosfor.

I habitatsammenhæng kan det udover fosforbalancen være ligeså relevant at vurdere hvor stort ejendommens areal er i forhold til arealet af hele oplandet.

---

⁶ Faglig rapport fra DMU, nr. 380, 2001: Fosfor i jord og vand – udvikling, status og perspektiver.

For den konkrete bedrift tilføres der et beregnet fosforoverskud på 138 kg P/år til arealerne i oplandet til Nedre Halleby Å. Jorderne er derfor blevet indplaceret i fosforklasser og det maksimalt accepterede fosforoverskud er beregnet ud fra jordernes fosfortal. På baggrund af jordernes fosfortal, vurderes det, at overskuddet af fosfor på arealerne bindes i jorden og at der dermed ikke direkte kan beregnes en større udvaskning af fosfor fra de pågældende arealer end fra landbrugsarealer i almindelighed.

3 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbrug under 75 dyreenheder, er kravet til anvendelse af BAT som udgangspunkt baseret på de generelle reguleringer, som fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vurdering og vilkår

Det vurderes at husdyrbrugets anlæg lever op til de bestemmelser der fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen vedr. indretning, drift og vedligeholdelse af anlægget. Derudover fremgår det af afsnit 1.4, at der i ansøgningsmaterialet er redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

4 Fredninger, naturområder og landskabelige forhold

Husdyrbrugets anlæg og arealer ligger udenfor fredede områder og Natura 2000-områder.

Inden for 1.000 meter af anlægget ligger der 12 naturområder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Anlæggets påvirkning af naturområder fremgår af afsnit 1.5.

Hvad der svarer til 0,5 ha af udbringningsarealerne er § 3-område. I afsnit 2.2 stilles der vilkår om at dette areal kun må anvendes til afgræsning.

Husdyrbrugets anlæg og arealer ligger i landskabsområde, der er udpeget på grundlag af store kulturhistoriske, landskabelige og friluftsmæssige interesser samt væsentlige biologiske interesser.

Bemærkelsesværdig er blandt andet den store koncentration af gravhøje i området. Inden for 1.000 meter af anlægget ligger 11 gravhøje. Ingen af disse ligger dog inden for byggebeskyttelseszonen på 100 meter.

Landskabsbilledet har en stor oplevelsesmæssig værdi, med dets meget varierede opbygning, ikke mindst set i kontrast til sletlandet nord og syd herfor. Hertil kommer ofte oplevelsen af egnens kirker i landskabet.

Geologisk set består området af kame/issøbakker afsat i randzonen af en gletchertunge fra syd.

Husdyrbrugets bygninger ligger inden for skovbyggelinien.

Vurdering og vilkår

Der er i forbindelse med den ansøgte udvidelse ikke tale om opførelse af nybyggeri og projektet vurderes derfor ikke at stride mod byggebeskyttelseslinier eller forholdet til de landskabelige interesser.

Anlægget er opført inden for skovbyggelinien, der dog ikke gælder i henhold til erhvervmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri.

Endvidere strider anlægget ikke mod fredninger og naturhensyn. Anlæggets påvirkning med ammoniak på omkringliggende naturområder vurderes i afsnit 1.5.

5 Høring

Kalundborg Kommune har i forbindelse med sagsbehandlingen foretaget nabo- og partshøring.

I perioden fra 16. marts 2009 til 6. april 2009 sendte Kalundborg Kommune et udkast til miljøtilladelse i høring hos naboer og parter. Antallet af hørte fremgår af tabel 10.

Tabel 10: Opgørelse over hørte.

Lovbestemmelse	Antal
Husdyrgodkendelseslovens § 56	4
Forvaltningslovens § 19	16

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til projektet

Vurdering og vilkårsfastsættelse

I forhold til det udkast, der blev sendt i høring, har Kalundborg Kommune foretaget enkelte tilpasninger og rettelser i den miljøtekniske beskrivelse, der ikke vurderes at have betydning for godkendelsens vilkår.

6 Bilagsoversigt

Udpegningsgrundlag for habitat nummer 135

- Bilag 1: Anlæggets placering i forhold til naturområder.
- Bilag 2: Udbringningsarealernes placering i forhold til naturområder
- Bilag 3: Udbringningsarealernes placering i forhold til fosforfølsomme områder
- Bilag 4: Udbringningsarealernes placering i forhold til nitratklasser
- Bilag 5: Udbringningsarealernes placering i forhold til nitratfølsomme indvindingsområder
- Bilag 6: Angivelse af ekstensive græsningarealer

Udpegningsgrundlag for habitatnummer 135

1166	Stor vandsalamander (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)
1188	Klokkefrø (<i>Bombina bombina</i>)
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1419	Enkelt månerude (<i>Botrychium simplex</i>)
1903	Mygblomst (<i>Liparis loeselii</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1150	<p>*Kystlaguner og strandsøer</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes adskillige steder i Danmark langs kyster, hvor havet aflejrer materiale, der lukker områder med mere stillestående vand. Eksempler på kystlaguner er Nissum Fjord i Vestjylland, Bøjden Nor på Sydfyn og Saltbæk Vig i Vestsjælland. Men også små vandsamlinger og søer afskåret fra havet f.eks. strandsøer på Saltholm og på andre strandenge hører ind under naturtypen.</p> <p>Typiske arter Floraen kan mangle f.eks. på grund af forurening, men rummer ofte en eller flere af følgende arter: Vandstjernearter, kransålgler, lav kogleaks, børstebladet vandaks, strandvandranunkel eller alm. havgræs. I smålaguner og strandsøer kan der endvidere findes korsandemad, tagrør, vandaksarter, krebseklo, dunhammerarter eller stor najade. Faunaen kan i visse områder rumme interessante arter af polyptydier, børsteorme, hjuldyr, bløddyr, krebsdyr eller fisk.</p>
1160	<p>Større lavvandede bugter og vige</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes i store dele af de indre danske farvande, idet disse generelt er lavvandede set i international sammenhæng. Eksempler på naturtypen er Limfjorden, Mariager Fjord i Østjylland, Stavns Fjord på Samsø og Sejerø Bugt i Vestsjælland.</p> <p>Typiske arter Arter af bændeltang og vandaks, alm. havgræs og bundlevende eller bundfæstede alger. For dyrenes vedkommende kan nævnes bundlevende samfund af muslinger, børsteorme, snegle og krebsdyr.</p>
1210	<p>Enårig vegetation på stenede strandvolde</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes almindeligt langs kyster i de indre danske farvande, som er udsat for en vis bølgepåvirkning fra havet. Eksempler på naturtypen findes ved Kås Hoved og Røjensø Odde i Limfjorden, på Læsø, langs Stavns Fjord på Samsø og langs Roskilde Fjord.</p> <p>Typiske arter Strandsennep, sodaurt, mældearter, pileurtarter, hestetunge, alm. kvik, gåsepotentil, strandhornskulpe og strandmandstro.</p>
1220	<p>Flerårig vegetation på stenede strande</p> <p>Udbredelse Kyster langs Kattegat, bælteerne og Østersøen. Eksempler på naturtypen findes ved Kås Hoved og Røjensø Odde i Limfjorden, Helgenæs på Djursland, Stavns Fjord på Samsø og på Ulvshale på Møn.</p> <p>Typiske arter Strandkål, strandarve, marehalm, strand-fladbælg, alm. kvik, alm. røllike, strandbede og strandlimurt.</p>
1230	<p>Klinter eller klipper ved kysten</p> <p>Udbredelse Klinter findes mange steder i det danske kystlandskab i meget forskellig udformning, mens klipper næsten kun findes på Bornholm. Eksempler på naturtypen er Rubjerg Knude i Nordvestjylland, Ristinge Klint på Langeland, Gilbjerg Hoved i Nordsjælland, Møns Klint og Hammerknuden på Bornholm.</p> <p>Typiske arter Engelskgræs, hindebægerarter, strandlimurt, lægekogleare, strandvejbred, rød svingel, vild gulerod, strandkamille, skotsk løstilk, firehannet hønsetarm og hedelyng.</p>
1310	<p>Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes pletvis langs dele af de danske kyster, men kun i Vadehavet findes den i mere sammenhængende udstrækning. Den forekommer oftest i eller ved strandenge. Andre eksempler på naturtypen findes på Rønnerne på Læsø, i Mariager Fjord i Østjylland, på Saltholm og i Nakskov Fjord på Lolland.</p> <p>Typiske arter Kveller, strandgåsefod, strandfirling, knudefirling, dansk kogleare, smalbladet hareøre, spidshale og kødet hindeknæ.</p>
1330	<p>Strandenge</p> <p>Udbredelse Strandenge findes især ved fjorde og vige samt langs kyster med lavvandede områder. Store, veludviklede strandenge findes i Vadehavet, Limfjorden, Isefjord og langs dele af Lollands kyster.</p> <p>Typiske arter Harril, krybhvene, rød svingel, strandannelgræs, strandmalurt, alm. kvik, stiv kvik, engelskgræs, kødet hindeknæ, rødbrun kogleaks, slap annelgræs, spydmælde, kilebægerarter, strandasters, strandbede, strandgåsefod, strandkamille, strandmælde, sandkryb, strandtrefuge, strandvejbred, sumpstråarter,</p>

	udspilet star og udspærret annelgræs.
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser Udbredelse Naturtypen findes langs kyster, der i særlig grad er udsat for havets og vindens kræfter. Den findes især langs Jyllands nord- og vestkyst, Læsø, Anholt, Vadehavssøerne, Nordsjællands kyst og Bornholms sydkyst. Typiske arter Strandkvik, marehalm, strandarve, sand-hjælme og Østersøhjælme.
2120	Hvide klitter og vandremiler Udbredelse Naturtypen findes langs kyster, der i særlig grad er udsat for havets og vindens kræfter og ses derfor især langs Jyllands nord- og vestkyst, Læsø, Anholt, Vadehavssøerne, Nordsjællands kyst og Bornholms sydkyst. Typiske arter Sandhjælme, strandmandstro, strandsnerle og marehalm.
2130	*Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit) Udbredelse Hovedudbredelsen findes langs den jyske vestkyst. Eksempler på naturtypen findes ved Svinkløv og Grønne Strand i Nordvestjylland, Hanstholm Reservatet i Thy, Tisvilde i Nordsjælland og på Dueodde på Bornholm. Typiske arter Tidlig dværgbunke, blød hejre, sandstar, hønsetarmarter, sandskæg, hejrenæb, gul snerre, bredbægret ensian, klitkambunke, bakkeforglemmegej, markkrageklo, sand-rottehale, alm. mælkeurt, klitlimurt, klitstedmoderblomst, smalbladet høgeurt, alm. kongepen, hundeviøl, blåmunke, fåresvingel, rød svingel, smalbladet timian, bidende stenurt, blodrød storkenæb, blød storkenæb, alm. kællingetand, vellugtende gulaks, markbynke, alm. pimpinelle, engrapgræs, engelskgræs og visse arter af mos og laver.
2140	*Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede) Udbredelse Naturtypen findes hovedsageligt langs Jyllands nord- og vestkyst. Eksempler på naturtypen findes på Skagen, Hulsig Hede syd for Skagen, Læsø og Hanstholm Reservatet. Typiske arter Sandstar, revling, farvevisse, klitvintergrøn, hedelyng, kløkkelyng, alm. engelsød, alm. kællingetand, bølget bunke, sandhjælme, smalbladet høgeurt, cypresmos, kostkløvtand og trind fyrremos.
2190	Fugtige klitlavninger Udbredelse Naturtypen findes hovedsageligt i klitområder langs den jyske vestkyst. Eksempler på naturtypen findes ved Skagen, Vandplasken i Nordvestjylland, Hanstholm Reservatet i Thy og på Fanø. Typiske arter I klitsøer vandplanter som kransnål- alger, hestehale og vandaks. I rørsump tagrør, strandkogleaks og an- dre store halvgræsser. I klitlavninger på fugtigt sand tudsesiv, tusindgyldenarter, søpryd og vand- navle. I kær rig- og fattigkærurter og græsser samt gråris og evt. rosmarinpil. I lidt tørrere klitlavninger diverse eng- og overdrevsarter samt gråris.
2250	*Kystklitter med enebær Udbredelse Naturtypen forekommer spredt på mindre arealer, hyppigst i Vest- og Nordjylland. Eksempler på naturtypen findes ved Vandplasken, Skallerup Klit og Rødhus Klit i Nordvestjylland. Typiske arter Ene.
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Udbredelse De fleste danske småsøer og vandhuller hører til denne søtype, mens mange af de større søer har mistet deres vandplanter grundet for kraftig forurening i form af eutrofiering. Naturtypen findes almindeligt over det meste af landet. Eksempler på naturtypen er Stubbe Sø på Djursland, Kulsø i Midtjylland, Furesø i Nordsjælland og Maribosøerne på Lolland. Typiske arter Andemad, krebseklo, almindelig blærerod, slank blærerod, frøbid og levermosser som svømmende stjerneblø. På dybere, åbent vand glinsende vandaks, hjertebladet vandaks og langbladet vandaks.
3260	Vandløb med vandplanter Udbredelse Naturtypen forekommer i hele landet, mest hyppigt i den vestlige del af landet. Eksempler på naturtypen er Lindenborg Å i Himmerland, Karup Å og Skjern Å i Vestjylland og Bregninge Å og Suså på Sjælland. Typiske arter Alm. kildemos, sideskærm, tusindblad, vandaks, alm. vandranunkel, hårfliget vandranunkel, storblomstret vandranunkel, strandvandranunkel, vandkrans, vandstjerne eller kransnålalger.

4030	<p>Tørre dværgbusksamfund (heder)</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes hovedsageligt på sandede og næringsfattige jorde i Vest-, Midt- og Nordjylland og enkelte steder på mindre arealer i det østlige Danmark. Den havde tidligere en langt større udbredelse og nåede sin største udbredelse omkring slutningen af 1700 tallet med et areal på ca. 7.000 km² svarende til ca. 1/6 af Danmarks areal. I dag findes kun 1/10 tilbage. Eksempler på naturtypen er Hjelm Hede og Lønborg Hede i Vestjylland og Kongenshus Hede, Gjærn Bakker og Kongssø Hede i Midtjylland.</p> <p>Typiske arter Dværgbuske som hedelyng, revling, tyttebær, hedemelbærris, engelsk visse, tysk visse og håret visse.</p>
6210	<p>Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes spredt over størstedelen af landet, dog sjældent vest for israndslinien. Eksempler på naturtypen findes på Jernhatten og Glatved Strand på Djursland, i Ejby Ådal i Hornsherred og i Jydelejet og på Høvblege på Møn.</p> <p>Typiske arter Rundbælg, stivhåret kalkkarse, bakkestilkaks, nøgleblomstret klokke, vårstar, bakketidse, stor knopurt, dansk kambunke, stivhåret borst, seglsneglebælg, tyndakset gøgeurt, salepgøgeurt, stor gøgeurt, bakkegøgeurt, hulkravet kodriver, blodstillende bibernelle, dueskabiose og opret hejre. Følgende mere almindelige arter er typiske for naturtypen: alm. hundegræs, blågrøn star, alm. brunelle, hvid okseøjle, lav tidse, dunet vejbred, vild hør og ene.</p>
6230	<p>*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes mange steder, men ofte på små og isolerede arealer, som er tilbage, efter at opdyrkning, sprøjtning og gødsning har ødelagt størstedelen af naturtypen. Naturtypen findes bl.a. på Fur i Limfjorden, på mange overdrev i det midtjyske søhøjland og øvrige Midtjylland, i Mols Bjerge på Djursland, i Rødme Svinehaver på Fyn og på sletten i Jægersborg Dyrehave i Nordsjælland.</p> <p>Typiske arter Karakterplanter er en eller flere af følgende: kattedod, guldblomme, lyngstar, bleg star, hirsestar, fåresvingel, lyngsnerre, klokkeensian, prikbladet perikon, plettet kongepen, kratfladbælg, hvid sækspore, katteskæg, mosetroidurt, bakkegøgelilje, almindelig mælkeurt, tormentil, lægeærenpris eller hundeviolen. Følgende mere almindelige arter kan findes i eller ligefrem dominere naturtypen: pillestar, bølget bunke, tandbælg, vellugtende gulaks, rød svingel, smalbladet rapgræs eller bjergørhvene.</p>
6410	<p>Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop</p> <p>Udbredelse Naturtypen forekommer spredt over landet, men hyppigst i den vestlige del. Eksempler på naturtypen findes i Hanstholmreservatet i Thy, Sepstrup Sande og Harrild Hede i Midtjylland, Kallesmærsk Hede i Vestjylland, Urup Dam på Fyn og i Sengeløse Mose på Sjælland.</p> <p>Typiske arter På kalkrig bund: Blåtop, blågrøn star, almindelig star, pilealant, strandnellike, butblomstret siv, melet kodriver, seline, engskær og kantbælg. På kalkfattig bund: Blåtop, engviol, rank viol, sumpsnerre, knopsiv, spidsblomstret siv, slangetunge, kærhøgskæg, mangleblomstret frytle, opret potentiel, liggende potentiel, sumpkællingetand, bakkenellike og bleg star.</p>
7150	<p>Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes fåtalligt og pletvis over det meste af landet, men dog hyppigst i Jylland. Det er typisk ganske små arealer, der dækkes af dette plantesamfund. Eksempler på naturtypen findes i Holtemmen på Læsø, Lille Vildmose i Himmerland, Salten Profilet og ved bredden af Tingdalsøerne i Midtjylland og på Nørholm Hede i Vestjylland.</p> <p>Typiske arter Hvid næbfrø, brun næbfrø, liden soldug, rundbladet soldug og liden ulvefod.</p>
7220	<p>*Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand</p> <p>Udbredelse Naturtypen forekommer kun få steder og med et meget lille areal. Eksempler på naturtypen er Blåkilderne i Rold Skov i Himmerland, kilder i Yding Skov og Grejsdal i Østjylland samt kilder i Brobæk Mose ved Gentofte Sø ved København.</p> <p>Typiske arter Vibefedt, langakset star, krog-næbstar, elfenbenspadderok, grov tufmos, alm. tufmos, blank seglmos, stor kuglekapsel, sumpendeknop og andre mosarter. Endvidere kan følgende planter indikere kildevand: vandkarse, sideskærm, milturter og vinget perikon.</p>
7230	<p>Rigkær</p> <p>Udbredelse Naturtypen findes spredt på mindre arealer i størstedelen af landet, dog kun få steder vest for isens hovedstilstandslinie. Eksempler på naturtypen er kær ved Kielstrup Sø, Tved Kær på Djursland, Småøerne ved Bastrup Sø i Nordsjælland, Brobæk Mose ved Gentofte Sø ved København, Vasby Mose nær Roskilde Fjord samt Bastemose på Bornholm.</p> <p>Typiske arter Sort skæne, rustskæne, diverse stararter, bredbladet kæruld, butblomstret siv, kødfarvet gøgeurt,</p>

	purpurgøgeurt, mygblomst, pukkellæbe, sumphullæbe, vibefedt, melet kodriver, fladtrykt kogleaks, fåblomstret kogleaks, leverurt, kærsvovlrod, hjortetrøst, engrørhvene, tagrør samt en række mosser.
9130	Bøgeskove på muldbund Udbredelse Naturtypen er almindelig i Østdanmark, sjældnere mod vest. Eksempler på naturtypen findes i Pamhule Skov ved Haderslev, Gråstenskoven i Sønderjylland og i dele af Gribskov og andre nordsjællandske bøgeskove. Typiske arter Bøg, hvid anemone, alm. guldnælde, skovmærke, enblomstret flitteraks, tandrod, alm. bingelurt, hulrodet lærkespore, miliegræs, ramsløg, knoldet brunrod, skovsalat og skovviol.
9160	Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund Udbredelse Naturtypen findes spredt i Danmark, hovedsageligt i de østlige og sydlige dele af landet. Eksempler på naturtypen findes i skove langs nordsiden af Vejle Fjord, i Draved Skov i Sønderjylland og i dele af Almindingen og Slotslyngen på Bornholm. Typiske arter Stilkeg, avnbøg, navr, småbladet lind, stor fladstjerne, jordbærpotentil, skovhundegræs, majblomst, bølget bunke, liljekonval, kranskonval, stor frytle og vintereg.

* angiver naturtyper, som EU prioriterer at beskytte.